

ПРІОРИТЕТНІ ЗАХОДИ НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

На сьогодні в Україні не існує офіційного формально закріпленого інституту сталого розвитку, а отже, і не існує політики досягнення сталого розвитку.

Національна екологічна політика реалізується через цільові національні, державні, регіональні програми, а також через національні та державні програми розвитку галузей економіки [1].

Головні перешкоди для проведення політики інтеграції суперечливих інтересів обумовлені різним сприйняттям завдань різними інституційними організаціями і відповідно неузгодженістю дій та виникненням конфліктів. Питання досягнення сталого розвитку часто пов'язані з непередбачуваними довготерміновими ефектами. Тому до вирішення зазначеної проблеми мають бути залучені різні зацікавлені сторони: органи державної і виконавчої влади різного рівня, партії, спеціалізовані об'єднання, підприємці та громадяни. Їхні інтереси часто не збігаються, а пошук компромісів наштовхується на опір окремих соціальних груп. Ці суперечливі інтереси здатна скорегувати саме інституційна система [2].

Серед пріоритетних заходів і напрямів розвитку з метою досягнення сталого розвитку мають стати [3]:

1. Створення міжгалузевих органів, відповідальних за координацію діяльності в галузі збалансованого розвитку, зокрема за інтеграцію галузевих політик.

2. Розробка системи програмних і прогнозних документів збалансованого розвитку.

3. Щорічна підготовка і видання «Національної доповіді про сталий розвиток України», яка, зокрема, включатиме індикатори сталого розвитку.

4. Регулярне проведення професійного аналізу урядової політики, зокрема вивчення можливих наслідків альтернативних рішень у коротко- і довготерміновій перспективі.

5. Проведення експертизи чинного законодавства щодо його відповідності принципам збалансованого розвитку з метою створення адекватного правового поля і стимулюючих фінансово-економічних механізмів.

6. Розробка організаційних процедур для забезпечення широкої підтримки урядової політики реформ, а також процедури участі громадськості в процесі прийняття політичних рішень.

7. Організація системи моніторингу за ключовими показниками стану довкілля, населення і господарства.

8. Формування інтеграційних систем і розвиток співробітництва на локальному, міжгалузевому, національному та міждержавному рівнях.

9. Перехід від управління, що ґрунтується на державно-адміністративному поділі, до басейнового управління, що передбачає розробку та впровадження територіальних планів дій для переходу на модель сталого розвитку в межах річкових, озерних та морських басейнів як природних функціональних систем.

10. Отримання технічної допомоги розвитку з боку міжнародних організацій не у вигляді готових рекомендацій, а у вигляді програм навчання українських чиновників із розробки якісних стратегічних рекомендацій політикам; використання технічної допомоги на формування інституційних можливостей.

Складність структури екологічної політики і потреби охорони навколишнього середовища вимагають також особливої уваги до регіональної специфіки. Сутність та зміст екологічної політики необхідно розглядати крізь призму більш широкого поняття – регіональної політики. Водночас, держава не повинна знімати з себе відповідальність за соціально-економічний та екологічний стан регіонів, незважаючи на деяке зміщення акцентів. Звичайно, в такому випадку виникає проблема пошуку компромісу між регіональними інтересами держави і місцевими інтересами регіону. Саме на балансі цих інтересів і повинна зосереджуватися регіональна політика. А така політика буде ефективною лише за умови, що [4]:

- регіони визнають пріоритет державних інтересів;
- держава створить сприятливі умови для реалізації місцевих інтересів силами регіонів;
- будуть забезпечені гарантії державної підтримки розвитку регіонів.

Крім того, одним з найбільш суттєвих викликів, на які має реагувати держава шляхом формування та реалізації нової державної регіональної політики, є недосконалість системи правового, інституційного, кадрового забезпечення формування державної регіональної політики та механізмів її реалізації [5].

Ці та інші обставини демонструють, що питання формування інституційних засад політики сталого розвитку є дійсно актуальними як на рівні держави, так і на регіональному рівні.

1. Национальный доклад Украины о гармонизации жизнедеятельности общества в окружающей природной среде / под ред. П. Н. Гвоздецкого. – Киев: Новый друк, 2003.
2. Процес „Довкілля для Європи” (за матеріалами ЄЕК ООН). – Режим доступу : http://www.google.com.ua/url?sa=t&source=web&ct=res&cd=1&ved=0CBcQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.menr.gov.ua%2Fdocuments%2FProces_Dovkilla_dlya_Evropy.doc&ei=wpvoS4GoGIqwnQOhnbHSBA&usq=AFQjCNHKA44tr6vTWNkxVtW4614A6J-_8A&sig2=duQ_TTCjEGLr-iPuAxyWrQ.
3. Пріоритети національної стратегії збалансованого (сталого) розвитку України: погляд НУО. – Режим доступу : <http://www.nesu.org.ua/prioriteti-nacionalnoyi-strategiyi/>.
4. Кравців В. С. Регіональна екологічна політика в умовах становлення ринкової економіки в Україні (теорія, методи, практика) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук : спец. 08.00.06 «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища» / В. С. Кравців. – Київ, 2007. – 43 с.
5. Концепція державної регіональної політики. – Режим доступу : <http://www.minregionbud.gov.ua/index.php?id=895>.